

ANNIE BESANT:
A MESTEREK ÉS AZ ÚT, MELY HOZZÁJUK VEZET

Megjelent a Teozófia – a Magyar Teozófiai Társulat Lapja –

1912. május 1-jei számában

Stilizálta: N.A.

Ha visszapillantunk a történelem régmúlt korszakaiba, időnként egy-egy nagy alakot látunk kiemelkedni, akik el nem enyésző nyomot hagytak maguk után. Őseink úgy pillantottak fel ezekre a nagy alakokra, mint emberfeletti lényekre, s a legnagyobb tisztelet, hódolat, sőt imádás járt ki nekik. A történelmünket megelőző időkről, isteni dinasztiákról, királyokról, főpapokról ma csak legendáink beszélnek. A nevükhöz fűződő varázserő oly nagy, hogy visszatér a népek történetét tárgyaló regékben. A legnagyobb tisztelettel említik őket, s istenekhez mondják hasonlónak. Később is, a történelmi korszakokban feltűnik időnként egy-egy ilyen nagy alak. Azonban ezek az alakok nem játszanak vezéri szerepet. Nem látjuk őket sem trónuson, sem főpapi székben, hanem inkább a szegényebb nép soraiban. Nem borítja őket bíbor vagy bársony, fejedelmi vagy főpapi köntös, és mégis kiválnak kortársaik közül. A történelem pedig megemlékezik róluk akkor is, mikor már minden kortársuk neve feledésbe merült.

Az uralkodó, a hadvezér, a nagy államférfi kiválónak tűnik fel a nép előtt, a tömeg ezek nevét jegyzi meg és emlegeti elsősorban. Nem úgy azokét, akikről az imént szóltam, akik nem rangjuk, hanem tanításuk bölcsessége és az emberiség iránt érzett nagy szeretet által tűnnek ki. A nagy hadvezér dicsősége letűnik, nevét elfelejtik, véste bár véres betűkkel is bele kora történetébe, míg amazok híre, dicsősége megmarad. Kit érdekel ma, hogyan hívták a vezéreket, akik régen Xerxes óriási hadát vezették Görögország ellen? Kinek a szívét önti el ma szeretet, ha megemlékezik az egykor hatalmas Augustusról, a római császárról? Közömbösen pillantunk vissza rájuk, míg egészen mást érzünk, ha Krishna, Buddha vagy Krisztus nevére gondolunk. Az emberek szeretete sugárzik feléjük, szívük őket imádja, és minden század nemhogy levonna, hanem újra és újra hozzáad dicsőségükhöz: a szeretet és tisztelet sugárkoronájával övezi őket.

Ha az emberiség időnként megjelenő nagy tanítóit a kortársak nem ismerik fel, és nem értékelik valódi értékük szerint, azért a későbbi emberiség szívében nevük tovább él. Életük emléke soha nem szűnik, hanem az idők folyamán erősödik.

Miben rejlik ezeknek az embereknek a fölénye? Mi az, ami halhatatlanságot biztosít nekik az emberiség emlékezetében? *Szellemi tudásuk* hatalma, tisztaságuk ereje, szeretetük és az emberiséggel való együttérzésük varázsszerű hatása. Ők azok, akiket az emberiség tanítóinak nevezünk, akikben *Mestereket* tisztelünk, és akikhez az emberiség soha meg nem szűnő hódolattal tekint fel. Mert ők tényleg mesterei és urai az emberiség életének. Ha a keresztény e szót hallja: *Mester*, ez elég, hogy tisztelettel és hódolattal hajoljon meg. Emlékezzünk vissza, miként szólott Krisztus tanítványaihoz: „Senkit se mondjatok Mesternek itt e földön; csak egy Mester van, és az Krisztus.” Más alkalommal pedig: „Ti engem Mesternek és Uratoknak neveztek. És jól teszitek, mert az vagyok.” Éppen úgy a teozófus is, e szóhoz „Mester”, hozzáfűzi mindazt, ami a hagyományban *a legszentebb*, és ami iránt gondolatban és szívben a legnagyobb tiszteletet érzi. Mert azok, akiket ma „Mestereknek” mondunk, tényleg isteniek; felülemelkedtek az emberiségen, mert kifejlesztették magukban az isteni elemet.

Különbség van azonban egyesek felfogása és a miénk között abban, hogy némelyek csak a múltban élt Mesterekről beszélnek, míg mi jelenben élőket is ismerünk. Miként elismerjük és meghajlunk amazok nagysága előtt, kikről a történelem beszél, éppen úgy hiszünk a Mesterek állandó létezésében, vagyis valljuk, hogy ilyenek ma éppen úgy vannak,

mint voltak régen. A „Mester” élő valóság számunkra, nemcsak történelmi adat. Határozottan tudjuk, hogy Mesterek ma is élnek e földön. Tanítóink ők nekünk, fiatalabb testvéreiknek. Tudjuk, hogy emberi testben élnek csak azért, hogy az emberek közelebb férhessenek hozzájuk; hogy láthassák és tapasztalják, mivé fejlődhet az ember, ha a benne lakó isteni szellemet kifejleszti.

E szó „Mester”, már magában rejti a tanítvány fogalmának létezését. Egyik feltételezi a másikat. Ma is éppen úgy, mint kétezer év előtt, a Mesternek tanítványai is vannak. Minden nagy vallás tanítja, hogy ugyanaz a szellem, amely régen biztosította a fejlődés lehetőségét az ember számára, ma is éppen úgy megvan. És ezt az igazságot mi nem azért valljuk, mert valamely egyház papja állítja, vagy valamely könyvben olvastuk, hanem azért, mert számunkra ez mindennapi élmény, olyan valami, mi a realitás legnagyobb fokát jelenti. Mi ma is éppen úgy látjuk a Mestereket itt járni közöttünk a földön, mint jártak századokkal ezelőtt Indiában.

A teozófia fenntartja a nagy vallások közös hagyományát, és vallja, hogy a Mesterek igenis élnek, léteznek és az emberek által megközelíthetők. Céлом éppen az, hogy megmutassam a hozzájuk vezető utat, mely éppenséggel nem hozzáférhetetlen az emberi képességek szempontjából. Lépésről-lépésre fel akarom tárni, melyek az ezen az úton való haladás által elérhető fejlődési fokozatok. Mert miként őseink elérték e fokozatokat, éppen úgy elérhetjük mi is, ha az utat követjük. Akár a hindu vallást, akár annak későbbi kifejlődését, a buddhizmust, az újabb keletű kereszténységet, vagy pedig a nagy vallások közül a legújabbat, az iszlámot tekintjük, azt találjuk, hogy valamennyi elismeri ilyen útnak a létezését. Mindannyi egyformán nyilatkozik felőle, és tanítja miképp kell haladni rajta. Ha napjainkban mégis akadnak egyesek, akik ennek lehetőségében nem hisznek, évezredek tapasztalataival helyezkednek szembe. Önmagukat és kortársaikat becsülik le, ha azt tartják, hogy nem vagyunk képesek arra, amire őseink képesek voltak.

Mit értettek régebben a „Mester” fogalma alatt? A Mester olyan emberi lény volt, akiben a benne rejlő isteni lény fokozatos és lassú fejlődés után kibontakozott. A Mesterek kezdetben ugyanazon az úton haladtak, mint más emberek, csak később nekiindultak a meredekebb lejtőnek, amely az *emberfelettséghez* vezet. E magasztos állapotban az ember eléri a tökéletesség elérhető fokát. A benne lakó szellem új, felsőbb fejlődési folyamatnak indul. A megtisztult emberben kigyulladt az isteni lélek. A Mesterek is jártak azon az úton, amelyen mindnyájan haladunk. Éppenséggel nem csodaszerű az ő útjukon való haladás, sőt mindenki számára hozzáférhető. Csak annyiban különböznek az ösvényt megjártak tőlünk, amennyiben a lángész különbözik az egyszerű embertől. Ők a vallás világában *génuszok*, és miután az egyetlen és örök fény, mely bevilágítja az *egész* világot, mindenki szívében benne él, ezért meg is nyilvánulhat mindenkinél. A fény ugyanaz, akár valamely remek kristálykorongon ragyog keresztül, akár homályos üvegbúra alatt pislog. Mindnyájunkban egy és ugyanaz az örök világosság lakik.

Az, akit mi Mesternek nevezünk, tulajdonképpen csak idősebb testvérünk. Ő is ugyanahhoz az emberiséghez tartozik, mint mi, csupán fejlődése tart régebb óta. Ő már nagyot haladt az úton, melyről fönt szóltam, és sok iniciáción (beavatáson) ment keresztül, ami által öntudatossága egyre tágult. Ma már nemcsak a mi világunkat öleli fel tudása, hanem felnyúlik azokba a világokba is, amelyekben a Szellem honol. Testet csak azért ölt, hogy közelebb legyen hozzánk, embertársaikhoz, azért, hogy számunkra megközelíthető legyen, azért, hogy tanítványait taníthassa, hogyan kell haladni azon az ösvényen, amelyen ő már végighaladt. Íme ez a *Mester*.

De vajon mi az, amit *útnak* nevezünk? Erre az imént említett nagy vallások adnak választ. Ezt a választ megtaláljuk a nagy keleti vallásokban, a keresztény hitfelekezetek közül pedig különösen a római katolikus vallásban. A nagy okkult tradíciók, melyek az utóbbi vallásban megvannak és még inkább megvoltak, manapság nehezebben ismerhetők fel, mert

abban az időben, amikor a keresztény vallás keresztülment azon a vallási és politikai átalakuláson, amelyet reformációnak nevezünk - amely reformáció tulajdonképpen számos visszaélés ellen való fellázadás volt - sok babona mellett, részben veszendőbe ment az okkult tradícióból egy és más. Így megszűntek a rendszeres meditációs gyakorlatok, megszűnt a rendszeres kiképezés munkája, melynek eredményeként az ember fokról-fokra ura lett testének, mestere kedély-hullámzásának, és amely által feltétlen uralmat nyert a lélek felett. Fenti eljárások segítségével, melyeket megfelelő sorrendben egymás után gyakorolt, megismerte azt a régi tanítást, amely által egyedül lehetővé válik a szellem kibontakozása az emberben. De mert ezek a tanok idővel babonával keveredtek, félrelökte őket az az áramlat, mely a kereszténységet meg akarta szabadítani a babonától. Azonban e tanítások ma is léteznek a római katolikus egyházban és egyik-másik, szintén a keresztény családhoz tartozó szektában, mint az anglikán és a nonkonformista egyházban. Újabban kezdik ismét kultiválni a régi ösvényt, mely az idők folyamán járhatatlanná lett. Azonban határozottan hátrányban van ma a vallás a tudománnyal szemben, ha a kísérletre alapított tudással csak az autoritásban való hitet tudja szembeállítani. Ha a vallás igaz, annak igazságait be is kell tudni bizonyítani. Kell, hogy azok ne csak a hitben gyökerezzenek, hanem hogy tudásra is támaszkodjanak. Már néhány századdal ezelőtt mondta Origenes, hogy szüksége van az egyháznak a gnosztikusokra éppen úgy, mint a hívőkre - tehát olyanokra, akik tudnak, valamint olyanokra is, akik külső autoritás hatása alatt fogadják el az igazságot. Az egyre növekvő hatalmú tudomány mellett az egyház is erősebb álláspontra helyezkedhetne, ha a fizikai világban gyökerező tudományos fejlődést ki tudná terjeszteni a transzcendens világra is; miként ismerik azt azok, akik a lélek tudományában jártasak, és a régi ösvényen haladnak.

Valamikor a vallás birtokában volt bizonyos belső képességek fejlesztéséhez szükséges szabályoknak, amelyek által más világok is megközelíthetőkké váltak. A modern egyházban feledésbe merültek e tanok. De visszanyerhetik e tudást azok, akik az ösvényt követik. Számukra ismét hozzáférhetőkké válnak az érzékfeletti világok éppen úgy, mint hozzáférhető a tudomány számára a fizikai világ.

Nem óhajtok foglalkozni a keresztény, hindu és a buddhista vallási könyvek ösvényre vonatkozó ismertetéseivel. Azokra a részletekre sem fogok kitérni, melyeket muzulmán könyvekben, vagy annál a mohamedán misztikus szektánál, melyet *szufi* néven ismerünk, találunk meg, mert ezek tulajdonképpen azonosak az előbb felsorolt vallások ide vonatkozó tételeivel.

Az út végén ott találjuk mindenütt, mint elérendő célt, az istenséggel való egyesülést. Ez alatt az egyesülés alatt nem az egyszerű imát vagy áhítatot, nem is a misztikus elragadtatását értjük, hanem azt az öntudatos egyesülést, amely fokról-fokra fejlődik ki a mi öntudatunkban, és végre egynek érzi magát a nagy világöntudattal. *Ez a végcél*, és ezért jól mondják, hogy „az Isten megismerése az örök élet.” Nem vakhit ez, nem egyszerű véleménynyilvánítás, hanem igazi, pozitív tudás.

Szent Ambrus tanítványához intézett szavait idézem: „Légy azzá, ami vagy”. Első pillanatra kissé paradoxul hangzik, de aki megérti, magasztos igazságot ismer fel benne. Ébredjünk isteni lényegünk tudatára. Ha az istenség csírája nem volna bennünk, sohasem ismerhetnénk fel az istenséget; de mivel az isteni Lény minden szívből ott lakozik, lehetségessé válik a Vele való együttérzés, egyesülés. Az ösvényen való haladás célja, rendeltetése éppen az, hogy bennünket az istenséggel való öntudatos egyesüléshez vezessen.

A keresztény egyház három, a hindu és buddhista vallás két szakaszra osztja az ösvényt, illetve ezek a szakaszok megint részekre oszlanak. Könnyű azonban fölismerni, hogy a különféle elnevezések a bontakozó élet egy és ugyanazon állapotaira vonatkoznak. A keresztény az út első részét a *tisztulás útjának* nevezi, a hindu és buddhista a *megpróbáltatás ösvényének*; ezen az ösvényen bizonyos erkölcsi képességek fejlesztendők, mielőtt az út

további, felsőbb részeire térhetne az ember. Míg a keresztény nagyobb súlyt helyez arra a passzív tényre, amelyet tisztulásnak nevez, addig a keleti vallások inkább bizonyos felsőbb (okkult) képességek elsajátítását, tehát aktív ténykedést feltételeznek. Az eredmény mindkettőnél azonos: a világi ember átalakítása olyan irányban, hogy képes legyen az út további, nehezebben járható részein is sikerrel haladni.

A második szakasz, a keresztény vallás szerint, a megvilágosodás (illuminatio) szakasza, amely után bekövetkezik az *egyesülés*. A keleti vallások ezt a második szakaszt négy részre osztják, mindannyinak sajátosága, hogy azokban az öntudat fejlődése mindinkább terjed. Az első kettő megfelel a megvilágosodás, a másik kettő az egyesülés útjának. Kétféle irány van annak elsajátítására, amit a keresztény vallás erre vonatkozóan tanít. Sok keresztény misztikus könyv létezik, melyekben az ösvény különféle szakaszai gondosan ki vannak jelölve. Ha könnyebb formában óhajtják ezt elsajátítani, legyen szabad utalnom egy munkára, melyet Benson, római katolikus pap írt: „None other Gods” („Ne legyenek idegen isteneid”) címmel. Ebben a történetben egy ember élete van megírva, aki az ösvény fokain egymás után halad át. Nem állítom, hogy a történet alapján teljesen meg lehet tanulni azt, hogy hogyan kell az ösvényen haladni, de legalább megtaláljuk benne az ismert keresztény liturgikus elnevezéseket és azok magyarázatát az útra vonatkozóan, mely a nagy Tanítóhoz vezet.

Térjünk most át az út egyes részleteinek megvilágítására. Miről lehet a világi emberen észrevenni, hogy érett az ösvényre lépéshez; hogy elérkezett számára az idő, amikor az út első szakaszán haladhat? Ha életében a mások iránt való önzetlen szolgálattétel, a mások javára szolgáló áldozatkészség mutatkozik; ha kész mindazt, amit a világ értékesnek, kívánatosnak talál, feladni azért az ügyért, melyet helyesnek ismer; ha belátja mindannak értéktelenségét, amiért a világ rajong, és értékesnek csak azt tekinti, amit ideálja megvalósításáért tehet. Ha ezt látjuk megnyilvánulni valakiben, akkor tudjuk, hogy az illető megérett az útra.

Nem is az a lényeges, hogy *miért* lelkesül az illető, a fő az, hogy lelkesüljön *olyanért*, ami az emberi szellem fejlesztését elősegíti. Nem kell, hogy *mi* helyesnek találjuk az ő ténykedését, hogy *mi* hevüljünk azért a bizonyos célért, amelyet ő követendőnek talál, és amelynek idejét, vagyonat, erejét, életét szenteli, hanem, ha mi azt találjuk, hogy készségesen feláldoz *mindent* azért, amit ő helyesnek talál; hogyha azt találjuk, hogy *neki* az áldozat, melyet hoz, öröm; hogy *semmiféle* jutalmat nem igényel és minden törekvése arra irányul, hogy ideálját a megvalósuláshoz közelebb vigye, akkor megtaláltuk benne a szükséges lelki hajlandóságot. Csak az az illető közelítheti meg a szűk ösvényt, melyen át haladhat, aki *szolgája* akar lenni az emberiségnek, aki félretesz mindent, ami őt ebben a szolgálatban gátolná, és akinek legfőbb öröme másokat segíteni és testvéreit szolgálni. Nem valami idegenszerű, misztikus ötlet ez, hanem ellenkezőleg, nagyon is gyakorlati gondolat. Közülünk bárki, ha egyszer a szellem felébredt benne, meg is találja a szolgálathoz való alkalmat. Nem ima vagy meditáció kérdése ez tulajdonképpen, noha a meditáció tényleg tápláléka a léleknek, melyből benső életét nyeri. A szeretet tüzeben égő szív az, mely után a Mesterek néznek, mikor tanítványaikat az emberek közül kiszemelik. A szeretet lángját keresik, mely bevilágítja az emberi önzés és küzdelem sötét éjjelét. A szeretet olajából táplálkozó lángoló szívet keresi a Mester, s ha megtalálja valakiben, akkor tudja, hogy tanítványainak száma megszaporodott.

Az első lépés megtétele nagyon egyszerű, és sokak számára mégis milyen nehéz De ha föl villant bennünk a testvéri szeretet tüze, és készek vagyunk érdekében feláldozni mindent, akkor legyünk meggyőződve, hogy a Mester figyelme felénk fordul. De előbb át kell esnünk a megtisztulás folyamatán, amelyet a keresztény egyház is előír, vagy pedig a megpróbáltatások útját kell járnunk, miként azt a keletiek tanítják. A konkrét módon

gondolkodó európai ember számára a keleti módszer inkább hozzáférhető, mint az általánosabb, talán kissé ködös meghatározások, melyeket a keresztény könyvekben ezekre a dolgokra vonatkozóan találunk, mert Keleten könnyebben fér meg egymás mellett a tudomány és a vallás, mint Nyugaton.

Miféle képességeket kell szereznünk, ha már az ösvényen vagyunk, és az úgynevezett *beavatás* előtt állunk? Mindenekelőtt ki kell magunkban fejlesztenünk azt a képességet, mely megkülönbözteti az *örökkévalót* a mulandótól, a *valódit* a képzelttől, a *szellemit* az időlegestől. Fel kell ismernünk mindezeket nemcsak környezetünkben, hanem magunkban is. Fel kell ismernünk az élet minden körülményei között. Valahányszor választás előtt állunk, rá kell ismernünk a valódi értékekre, amikor a hamis értékek csalóka módon előttünk pompáznak. Helyes ítélőképességre kell szert tennünk, hogy megkülönböztessük azt, amiért érdemes élni és harcolni, attól, amiért nem érdemes. Fel kell ismernünk mulandó értékét a hírnévnek, hatalomnak, társadalmi állásnak, mindazoknak a dolgoknak, amelyek bármely pillanatban elenyészhetnek. Ellenben nagy súlyt kell helyeznünk jellemünk fejlesztésére, lelkünk nemesítésére, egyszóval mindazon belső értékekre, melyeket a nagyvilág semmibe sem vesz. Mellőznünk kell azokat, melyek után a világ kitartóan törekszik.

Meg kell tudnunk különböztetni az értékeset az értéktelentől mindenben, ami bennünket az életben körülvesz. Fel kell ismernünk férfiben, nőben egyaránt az istenit, amely mindnyájunkban megvan. Nem az emberek hibáit, gyarlóságait kell látnunk, hanem igyekeznünk kell mindenkiben felismerni a felsőbbrendű képességeket. A legjobbat lássuk meg, és nem a rosszat, mert csak így azonosíthatjuk magunkat azzal, ami az emberekben jó, s csak így segíthetünk rajtuk. Ha gyűlöljük a bennünk levő rosszat, ezáltal csak a rossz erejét növeljük, és megnehezítjük az ember küzdelmét a rossz ellen. Ez a legelső képesség, melyet el kell sajátítania annak, aki a megpróbáltatás útján akar haladni.

A következő követelmény az, amit *a vágytalanság* fogalma alá sorolhatunk. Minden vágyunk, vágyakozásunk, mindennapi életünknek ez a jelentékeny része át kell, hogy alakuljon abba az egyetlen kívánságba, hogy az isteni akarattal eggyé lehessen. Mindazok a röpke képzetek, múló szeszélyek, amit kedvelünk vagy nem, ami egyre változik, mivel hiányzik belőle a maradandó, mindezen túl kell, hogy tegyük magunkat. De nem úgy, hogy letiporjuk, kiöljük magunkból, hanem lassan átalakítjuk a valódi szellemi alkímia segítségével, amely az alacsonyrendű fémeket nemesfémmé változtatja, s a közönségesből finomabbat, felsőbbrendűt teremt. Azért, ha szívedben van szeretet, de sok van benned, ami gyenge, önző, ami nem éppen kívánatos, vigyázz, ne öld ki szívedből ezt a szeretetet, hanem ellenkezőleg, igyekezz, hogy az alacsonyrendű tulajdonságokat fejleszd. A szeretet maga mindig isteni, s legyen bár a legalacsonyabb rendű, azért jóval közelebb áll az istenséghez, mint az önzésnek némely előkelő formája, amely lehet tiszta és merev, ám nem ismeri a szeretet mindent megváltó érzését. Azért, ha valamely emberi szívben szeretetet találsz, legyen az aljas és állatias is, ne taposd el, ne tépd ki belőle, hanem igyekezz azt megjavítani, megtisztítani, s azt a szellemi alkímiát alkalmazni, melyet az imént említettem. Ez a haladás útja, mely az emberi természetet nem megsemmisíteni akarja, hanem átalakítani, hogy abban megnyilvánulhasson az isteni. Hiba volna kiölni a lélekből az emberit, hogy elérhessük az istenit, mert hiszen akkor elfelejtenénk, hogy az isteni nem más, mint az istenségig felmagasztalódott emberi, és hogy természetünk voltaképpen emberi marad még akkor is, ha majd egyszer elértük az isteni állapotot. Ez az ösvény második szakasza.

A következő lépés hat képesség elsajátítását föltételezi, melyek által bizonyos elmebeli tulajdonságokat fejleszthetünk ki. Ezekről gyakran, mint helyes *magaviseletről* emlékeznek meg az írások. Ha a tanítvány sikerrel akar az úton haladni, úgy elkerülhetetlenül szükséges ezeknek a föltételeknek a betartása.

Uraljuk gondolatainkat. Figyeljük meg, mennyire vagyunk képesek rajtuk uralkodni, keletkezésüket befolyásolni. Rendszerint nem mi irányítjuk gondolatainkat, hanem

gondolataink uralnak bennünket. A gondolat az úr, és a gondolkodó a *szolgája, rabja*. Gyakran tapasztalhatjuk, hogy éjjel nem tudunk aludni, mert valamilyen gondolat gyötör, s nem bírunk tőle szabadulni. Az efféle gondolkodás mit sem használ nekünk, s azért el kellene üzni magunktól. Az álmatlanság nem segít rajtunk, csak kimeríti erőnket. Az, aki gondolatainkon uralkodni tud, egyszerűen kizárja a bántó gondolatot, melynek hasznát nem veszi sem önmaga, sem másvalaki. Egyszerűen becsapja az ajtót előtte, megfordul és nyugodtan tovább alszik. Reggel azután erőben és egészségben felébred, és akkor bátran megküzdehet azokkal a feladatokkal, melyeket az élet eléje állít. Ez egyike a legjobb kísérleteknek, amelyet csak elképzelhetünk. Próbáljuk meg ilyen módon, hogy tudunk-e gondolatainkon uralkodni, és ha nem, akkor igyekezzünk a jövőben az uralmat felettük biztosítani. Reggel, mielőtt mindennapi munkánkba fogunk, néhány percig összpontosítsuk gondolatainkat bizonyos irányban. Valamely szép eszme, vagy erényfogalom felé igyekezzünk irányítani őket. A gondolatnak teremtő ereje van, és amit gondolunk, azzá leszünk. Ha például olyan tulajdonságra gondolunk, amelyet jellemünkbe szeretnénk illeszteni, úgy - hogy nagyon is közönséges mondással éljek - próbáljunk két legyet ütni egy csapásra. Ezáltal, hogy azt a bizonyos erényt jellemünkbe oltjuk, megtanulunk gondolatainkon uralkodni. Mert a gondolat irányítása által erőt nyerünk fölötté, és megteremtjük magunkban a kívánt tulajdonságot. De nemcsak a gondolat uralása fontos.

Testünknek is uraivá kell lennünk, azaz uraljuk beszédünket és cselekedeteinket. Mennyi bajt okozott már az, hogy nyelvünk eljárt, megfontolás nélkül beszéltünk, ismételtük azt, amit hallottunk. Nem is tudjuk, hogy igaz-e, vagy sem. Rendszerint mendemonda, vagy hasonló, amit terjesztünk, nem pedig olyasvalami, amivel bárkinek jó hírnevét öregbítenénk. Urald nyelvedet! Elsőrendű fontosságú arra nézve, aki az úton akar haladni, hogy soha barátságtalan, vagy hirtelen szót türelmetlenül ki ne ejtsen. Nyelvünk nem arra való, hogy másokat megsebezünk vele, ezt ne feledjük. Annak, amivel sebezni lehet, nincs helye a szeretet birodalmában.

A gondolat és test uralmán kívül szükségünk van kitartásra. Ez az a nagy erény, amely bennünket túrni képesít. Megóv a bátortalanságtól a nehézségek láttára, s nem ijedünk meg tőlük, hanem megküzdeünk velük. Nem riadunk vissza az akadályoktól, hanem elhaladunk fölöttük. A kitartás hősi erénye feltétlenül szükséges az ösvényen való haladáshoz. Szükséges továbbá, hogy türelmességet gyakoroljunk. Nem arról a fajta türelemről van szó, amely így szól: „Nekem ugyan igazam van, hanem azért te csak menj utadon, tudom, hogy nem értesz a dologhoz, de ugyan miért bajlódjam veled!” Ez nem türelmesség, ez megvetés. A valódi türelmesség elismeri, hogy mindenkinek joga van úgy gondolkodni, ahogyan az illető azt helyesnek véli. Senkinek sincs joga mást meggyőzésének kialakulásában megakadályozni. Tudjuk, hogy a minden emberben lakozó Szellem azon igyekszik, hogy kifejlessze mindenkiben azt, ami magasztos céljainak eléréséhez szükséges. Ne én akarjak diktálni vagy bárkit befolyásolni olyan irányban, hogy kijelöljem az utat a számára. A valódi türelmesség mindig tiszteletben tartja az egyénnek azt a jogát, hogy sorsa felett rendelkezzen, és mindig kész segíteni, ha segítségét kéri, de soha sincs megsértve, ha azt visszautasítják. A valódi türelmesség nem kíván uralkodni és hatalmat gyakorolni mások fölött. Ezt a türelmességet kell kifejlesztenie annak, aki a Mesterek tanítványa akar lenni.

Ha a tanítvány megszerezte mindezeket az erényeket, *hitre* kell még szert tennie. Vagyis a belső meggyőzésen, az Istenségnek bennünk való megszólalásán alapuló hitet kell magunkban fölébresztenünk, mely erőt ad számunkra, mely azt a meggyőződést kelti bennünk, hogy a Szellem mindenre képes bennünk és általunk. Ez a hit kedélyünk legmélyéből, mintegy a bennünk lakozó Istenség sejdítéseként buggyan föl. Ez a hit képesít bennünket válságos körülmények között az egymásra tornyosuló nehézségekkel megküzdeni, és biztosít szilárd talajt számunkra akkor is, amikor a megpróbáltatások súlya alatt

görnyedünk. És akkor beáll lelkünkben az a bizonyos egyensúlyi állapot, amelyet nem ingat meg sem gond, sem öröm.

Ez az a hat kellék, melyet röviden összefoglalva így nevezhetünk: *helyes magaviselet*.

A negyedik képesség, amelyet magunkban fejleszteni kell, az egyesülés után való vágy. Az emberi természetet ez teljesen átalakítja, végtelen szeretettel tölt el minden iránt, végül istenivé avat, s megismerteti velünk a tulajdonképpeni végcél, amely felé haladnunk kell.

Ha mindezeket - habár nem is teljes tökéletességgel - elsajátította, kifejlesztette magában a tanítvány legalább olyan mértékben, hogy ezeknek az erényeknek a nyomai jellemében tükröződnek, mindennapi életében kifejezésre jutnak: akkor készen van *az első beavatásra*, és Mestere elvezeti őt a kapuhoz, melyen ha zörget, úgy az megnyílik számára.

Mi a beavatás? Öntudatunk bővülése, mi által képesek vagyunk egy új világot befogadni, amely növeli tanulási képességünket és fokozza bennünk a tehetséget: kutatni és tudni. Ezt nyerjük a beavatással. Az ember már annyira megtisztult, hogy öntudatossága kiterjeszkedhet és befogadhatja kereteibe nemcsak a fizikai, hanem a fizikait túlszárnyaló világot is, mi által egész életfunkciója bővebbé, gazdagabbá lesz. Az öntudat ilyen irányú kiterjesztése következtében az ember fölfogása tágul; ilyen állapotban megéri és világosan látja azt, amit azelőtt csak halkán érzett vagy legföljebb sejtett.

Négy ilyen beavatáson kell átmennünk, hogy Mesterek lehessünk. Az első beavatásról szóltunk, ha ez sikerült, akkor a tanítvány előtt még nagy és fáradtságos munka áll. Az emberiség fejlesztésében és nemesítésében kell közreműködnie. Nem fejlesztheti többé részlegesen egy-egy tulajdonságát, és a fejlesztést nem is viheti a tökéletességig, mert ezentúl mindazt, amit számára kijelölnek, kell elsősorban elvégeznie. És mielőtt a második beavatás elé állhat; gyökeresen meg kell tisztítani lelkét három nagy gyengeségtől, melyek emberi természetében gyökereznek.

Meg kell küzdenie a kétkedéssel. Nem azzal a jogosult kétkedéssel, mely elfog bennünket, ha az ismeretlen előtt állunk - ez szükséges kellék, melyet a józan ész belénk önt, hanem ki kell irtania a kételyt egyes lényeges dolgokban, melyek elfogadása nélkül az ösvényen való továbbhaladás lehetetlen. A vegyész nem kételkedik többé abban, hogy az oxigént és hidrogént bizonyos föltételek mellett vízzé lehet egyesíteni. Ezt kétséget kizáróan tudja, számtalanszor megismételte a kísérletet, ennek következtében nem kételkedik többé föltétlen bizonyosságában.

Főleg három ponton kell megszabadulnunk minden kételytől. Tudnunk kell, hogy a reinkarnáció valós tény. Nem valamely autoritás kijelentése alapján kell ezt elfogadnunk, nem azért kell hinnünk, mert mások is hiszik, hanem saját tapasztalataink alapján kell erről meggyőződnünk. Annyira pozitív igazság legyen ez számunkra, mint saját átélt gyermekkorunk ténye. Ez az első kötelező pont a tanítványra nézve: *ismernie kell saját múltját*. Meg kell továbbá szabadulnunk a vakhittól és mindennemű babonától. Mit értünk babona alatt? Ha összetévesztjük a lényegest a lényegtelenel, ha a külső alakot valóságnak tekintjük, s a külső világot tesszük a belső helyére, akkor babonát követünk el. Ettől megszabadulni – ez a második kellék. A különféle szertartásokban meg kell látnunk azok tulajdonképpeni jelentőségét az emberiség fejlődésében; tudnunk kell, hogy azok csak áthidalást képeznek, hogy megközelíthessük a láthatatlan valóságokat, és ha egyszer képesek vagyunk azok megtartására e közvetítő nélkül, akkor arra többé szükség nincsen. Mindig tisztelettel leszünk ezen szertartások és formák iránt, mert tudjuk, hogy másoknak még bizonyára szükségük van ezekre, de tudjuk azt is, hogy nekünk csak a múltban volt szükségünk rájuk, s ma nyugodtan mellőzhetjük.

A harmadik dolog, melytől szabadulni kell: a különváltság érzése. Vagyis az az érzés, hogy másoktól, embertársainktól külön, elválasztva érezzük magunkat. Nagyon nehéz ettől az érzéstől szabadulni, de amint öntudatunk tágul, e feladat aránylag könnyebbé válik, mert

bővült öntudatunkban érezzük összetartozásunkat embertársainkkal. Ennek segítségével felülemelkedünk azokon a válaszfalokon, melyek minket embertársainktól elkülönítenek. Felebarátomra pillantva, így gondolkodom: „Igen, testeink különböznek, kedélyvilágunk is különböző, sőt gondolatvilágunk is, de a Szellem, amely benned lakik, bennem is ugyanaz, és itt már különbség nincs közöttünk. Testünk, kedélyhangulataink, gondolataink különböznek, de szellemünk egy és ugyanazon természetű, mert ez az általános és mindent összefoglaló Élet. Ha a beavatott ennek tudatára ébred, akkor megérti, hogy a gonosztevő bűne egyúttal az ő bűne is, és a szentnek a tisztasága a bűnös tisztasága is egyszersmind. A legalacsonyabbal éppen úgy egynek érzi magát, mint a Legfelsőbbel. Itt van éppen a nehézség, mert ez emberi szempontból nem mindig kellemes. Mi ugyanis örülünk, ha közöttünk és a magasán felettünk állók között hasonlóságot tapasztalunk, de vajon éppen úgy örülünk-e, ha ugyanezt a hasonlóságot konstatáljuk közöttünk és azok között, akik messze alattunk állnak? Hogyan fogjuk Krisztussal való azonosságunkat érezni, ha nem érezzük éppen úgy azonosságunkat a gonosztevővel? Ez az, amit a különváltság érzésének kiirtása előtt alaposan fontolóra kell vennünk és meg kell értenünk.

Csupán ha ezt a három gyengeséget kiirtottuk magunkból, érhetjük el a következő beavatási fokot. A további munka abban van, hogy megépítsük azokat a finomabb, tökéletesebb hüvelyeket bensőnkben, melyekre szükségünk van, hogy abban a három világban működhessünk, amely fizikai világunkhoz voltaképpen olyan közel áll, és azokban a további világokban is, melyek magasán ezek felett vannak. Lényünk belső alkatát kell tökéletesítenünk, mielőtt a harmadik nagy beavatáshoz készülnénk, hogy így képesek legyünk szabadon munkálkodni mindazokban a világokban, melyek kapcsolatban állnak azzal a világgal, melyben mindennapi életünk folyik. Ha képesek vagyunk ott is segítségére lenni mindazoknak, akik arra rászorultak, nyílik meg előttünk a harmadik kapu. E mögött megszűnik minden, amit rokon- és ellenszenv, vonzalom és gyűlölet néven ismerünk (mely érzelmek teszik ki jobbra azt, amit életnek nevezünk). Azzal, hogy felismertük és megértettük isteni lényünket, lehetségessé vált ez az átalakulás; lehetségessé vált mindazoknak az érzelmi folyamatoknak a valótlanóságát fölismernünk, melyek különbséget tesznek közöttünk és embertársaink között.

Ha a tanítvány azután nemcsak kifejlesztette, hanem tökéletesítette magában ezeket a tulajdonságokat, annyira, hogy azok természetévé váltak, akkor kedélyének semmi által meg nem ingatható nyugalomban egyaránt segíteni fog barátot és ellenséget. Éppen olyan örömmel fogja szolgálni azt, aki vesztére tör, mint azt, aki szívéhez legközelebb áll. Ha ez az állapot bekövetkezik, úgy a jelölt a *negyedik nagy beavatáshoz* készen van, s ezentúl nem létezik többé rá nézve a kényszer - újra és újra testet öltetni. Mert a beavatott végigélte már mindazt, amit a keresztény vallásban a kereszt és a kínszenvedés drámájának neveznek. Mert Krisztus életének története nemcsak történelmi jelentőségű események sorozata, hanem egyúttal az emberi szellem fejlődésének története végig a beavatás kapuján.

Az első beavatás jelképezi Krisztus megszületését. A kelet csillaga ott áll a gyermek bölcsője felett. A második jelképe a megkereszteltetésnek, amikor a szellem leszáll hozzá és benne lakozik. A harmadik a Táborhegyen való megdicsőülés, amikor a benső Istenség rajta átviláglik. A negyedik azonban a kínszenvedés: a Gethsemáne, a Kálvária, az alsórendű ember halála. Azután következik az *ötödik beavatás*, mely jelképezi a feltámadást és a mennybeszállást. Ekkor készen áll a *Mester*. A Mester fölött nincs hatalma a halálnak, az Örök Élet ura ő. Felszabadult. Valóra vált benne az *Örökkévaló*, és nincs többé ereje fölötte sem a földi életnek, sem a földi halálnak. Győzelmesen felülemelkedett minden nehézségen. Az emberiség megsegítője, megmentője lett belőle. S mert ő maga végigszenvedte az emberiség szenvedéseit, képes a végletekig segíteni mindenkit. De nem úgy, hogy a gyöngék helyett szenved, hanem úgy, hogy saját erejét helyezi a gyengékbe, hogy ők is erősekké

váljanak. Nem saját tisztaságát adja oda, hogy azzal fődje be szennyét a bűnös, hanem saját tisztaságát oltja a vétkezőbe, s megtisztítja ez által. Azzal hat rá, amiben természetük azonos.

Ti is eljuthatok oda, ahová a Mester jutott, ti is képesek vagytok elvégezni azt a nagy munkát, melyet a Mester végzett. Úgy vélitek, hogy ez talán több, mint amire képesek vagytok? Talán vannak közületek egyesek, akik szavaimat túlzónak találják? Hiszen Krisztus mondta: „*Én vagyok az elsősülött egyéb testvéreim között.*” És az is meg van írva, hogy Neki minden keresztényben meg kell születnie, növekednie, hogy teljes nagyságát elérje. Ez az ember legszebb tulajdona, ez valódi öröksége: ismerje fel isteni eredetét, és felismerve, igyekezzen azt kifejleszteni. Ez azon végtelen kegy és jutalom, mely után az emberiség áhítozik. Az Örök Szellem megszületése mindnyájunk végső, bár sokszor alig sejtett vágya, s ezért készek vagyunk az ösvényre lépni, mert tudjuk, hogy rajta haladtak a Mesterek. Tudjuk, hogy ez az út, mely az emberi létezés legfőbb magaslatához vezet, amelyeken átsugárzik majd az Isteni Szellem. Ennek a Szellemnek a kibontakozása a cél, mely után törekszünk, s az ok, melynél fogva a világok léteznek.